

Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team Beleid Leefomgeving
E-mailadres: M.Burgstaller@barneveld.nl
Telefoonnummer: 0342495346

Raadsvoorstel nr. 4297
Barneveld, 16 september 2025
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

Onderwerp: Oprichting ontwikkelcoöperatie Multi Commodity Energy Hub (MCEH) Harselaar

Samenvatting raadsvoorstel

De energietransitie in Barneveld staat voor enorme uitdagingen maar biedt ook kansen. Met de uitbreiding van bedrijventerrein De Harselaar met 20 hectare bedrijfskavels ligt er een unieke mogelijkheid om lokale bronnen te verbinden aan lokale afzet en hiermee een voorbeeldfunctie te vervullen in de transitie naar een duurzaam, decentraal, zelfvoorzienend en toekomstbestendig energiesysteem. Om de ontwikkeling van Multi Commodity Energy Hub (MCEH) Harselaar te realiseren is samenwerking tussen een aantal essentiële partijen noodzakelijk. Een coöperatieve rechtsvorm is geschikt vanwege de flexibiliteit en het dynamische karakter.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. Geen wensen en bedenkingen ter kennis van het college van B&W te brengen ten aanzien van toetreding ontwikkelcoöperatie Multi Commodity Energy Hub (MCEH) Harselaar.

1. Inleiding

Het college is bevoegd om te besluiten deel te nemen in een publiek-private samenwerking nadat zij de raad om wensen en bedenkingen heeft gevraagd.

Het college wil toetreden tot de ontwikkel coöperatie MCEH om juist de publieke belangen/kaders te waarborgen.

De energietransitie in Barneveld staat voor enorme uitdagingen maar biedt ook kansen. Met de uitbreiding van bedrijventerrein De Harselaar met 20 hectare bedrijfskavels ligt er een unieke mogelijkheid om lokale bronnen te verbinden aan lokale afzet en hiermee een voorbeeldfunctie te vervullen in de transitie naar een duurzaam, decentraal, zelfvoorzienend en toekomstbestendig energiesysteem. Om de ontwikkeling van het bedrijventerrein mogelijk te maken is energie een randvoorwaarde.

Het inzetten op een decentraal robuust energiesysteem dat gebaseerd is op maximale lokale opwek van duurzame energie (elektriciteit, warmte, gas), conversie naar waterstof, grootschalige opslag in batterijen en lokaal verbruik. Dit biedt niet alleen een oplossing voor de directe energiebehoefte van ondernemers, maar ontlast ook het lokale en regionale energienet. De aanpak op Harselaar kan meer ruimte bieden voor andere energievragers en als dit model succesvol is kan het ook worden toegepast voor andere ontwikkelingen zoals nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen.

Dit creëert ruimte voor toekomstige groei en innovatie in de regio. Niet alleen op de korte termijn in tijden van congestie, maar het maakt Barneveld ook in de toekomst minder afhankelijk van geopolitieke ontwikkelingen op het gebied van de energievoorziening. Met recht hét energiesysteem van en voor de toekomst.

Om deze ontwikkeling te realiseren is samenwerking tussen een aantal essentiële partijen noodzakelijk. Voor de ontwikkeling bundelen de partijen Vink Afvalverwerking B.V., Energieion en de gemeente Barneveld de krachten. In deze fase is gekozen voor een coöperatieve rechtsvorm vanwege de flexibiliteit en het dynamische karakter.

Deze ontwikkeling is in lijn met de omgevingsvisie waarin het opwekken van duurzame energie nadrukkelijk wordt genoemd.

2. Beoogd effect

Met het op oprichten van een ontwikkelcoöperatie worden er duidelijke afspraken tussen partijen gemaakt met een helder doel: de ontwikkeling van een robuust, decentraal energiesysteem voor nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Harselaar Zuid.

3. Argumenten

1.1. De oprichting van een ontwikkelcoöperatie is noodzakelijk voor de realisatie van een robuust decentraal energiesysteem op Harselaar.

De energietransitie vraagt om innovatieve oplossingen voor netcongestie en energiebeschikbaarheid. De Multi Commodity Energy Hub (MCEH) Harselaar biedt een toekomstbestendig energiesysteem dat lokaal opgewekte duurzame energie (elektriciteit, warmte, gas) opslaat, converteert en distribueert. Dit systeem ontlast het regionale net en maakt de ontwikkeling van het nieuwe bedrijventerrein Harselaar mogelijk.

1.2. Het formaliseren van de samenwerking versterkt de organisatiegraad en vergroot transparantie

Door de samenwerking tussen betrokken partijen vast te leggen in een ontwikkelcoöperatie, ontstaat een duidelijke structuur met heldere afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming. Dit verhoogt de organisatiegraad van het project en draagt bij aan transparantie richting alle stakeholders. De coöperatieve vorm biedt bovendien flexibiliteit: partijen kunnen in- en uittreden, en het model is schaalbaar. Dit maakt het mogelijk dat andere partijen in een latere fase aansluiten bijvoorbeeld richting de realisatie- of exploitatiefase van de Multi Commodity Energy Hub. Daarnaast opent de coöperatie de deur naar gezamenlijke subsidieaanvragen, waardoor de financiële haalbaarheid van het project wordt vergroot. De coöperatie zal een samenwerkingsovereenkomst met Liander aan gaan. Een essentieel onderdeel van de ontwikkeling van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar is de samenwerking met netbeheerder Liander. Door het sluiten van een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) wordt de afstemming op netcapaciteit en de technische haalbaarheid van het systeem geborgd.

1.3 Stimuleert Innovatie en voorbeeldfunctie

Met de ontwikkeling van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar positioneert Barneveld zich als een koploper in de energietransitie. Het project is innovatief in zijn integrale benadering van meerdere energiestromen (elektriciteit, warmte en gas) en de inzet op lokale opwek, opslag en conversie. Hierdoor ontstaat een flexibel en toekomstbestendig energiesysteem dat minder afhankelijk is van externe factoren zoals geopolitieke spanningen of netcongestie. De opgedane kennis en ervaring in dit project zijn waardevol voor toekomstige ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente, zoals nieuwe bedrijventerreinen of woonwijken. Daarmee vervult Barneveld een voorbeeldfunctie voor andere gemeenten en regio's die werken aan decentrale, duurzame energiesystemen. Deze ontwikkeling past binnen de kaders van het te ontwikkelen Energiebeleidsprogramma. Deze kaders liggen naar verwachting 28 oktober bij de raad voor besluitvorming.

4. Kanttekeningen

1.1. Haalbaarheid en businesscase nog niet uitgewerkt

Hoewel de potentie van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar groot is, bevinden we ons nog in de ontwikkelfase. De technische en financiële haalbaarheid moeten nog worden uitgewerkt binnen de coöperatie, op basis van het plan van aanpak. Dit brengt onzekerheden met zich mee over de uiteindelijke realisatie en exploitatie. De risico's voor de gemeente in de ontwikkelfase zijn beperkt. Na de ontwikkelfase volgt een nieuw besluitmoment waarin moet worden bepaald of en, zo ja, onder welke condities de gemeente participeert in het vervolgtraject. Op dit moment wordt dan ook een nieuwe risico inschatting gemaakt. De coöperatieve vorm biedt flexibiliteit voor de gemeente om te kunnen in- en uittreden.

1.2. Gemeente is niet verplicht deel te nemen aan de coöperatie

De gemeente Barneveld kiest er bewust voor om te willen deelnemen aan de ontwikkelcoöperatie, maar is daartoe niet verplicht. Deelname biedt invloed op de ontwikkeling van het energiesysteem en versterkt de regierol van de gemeente in de energietransitie. Tegelijkertijd betekent dit ook dat de gemeente financiële en bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt in deze fase.

5. Financiën

De ontwikkelfase van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar loopt van juni 2025 tot juni 2026. Hiervoor is een totaal budget benodigd van ca. € 250.000. De bijdrage van de gemeente Barneveld bedraagt € 50.000. Dit wordt gedekt uit het budget energie en Duurzaamheid (nr. 6896).

De overige kosten van de ontwikkelfase worden gedragen door de deelnemende partijen binnen de coöperatie, te weten Vink Afvalverwerking B.V. (€ 50.000) en Energeion (€ 50.000). Voor dekking van de overige kosten wordt gebruik gemaakt van de toegezegde subsidies van de Provincie Gelderland en Oost NL. Deze kunnen na oprichting van de coöperatie aangevraagd worden. Door het oprichten van een coöperatie ontstaan er bovendien meer mogelijkheden om aanvullende subsidies aan te vragen.

De uitvoeringslast voor de gemeente in de ontwikkelfase is beperkt. De administratieve lasten worden belegd bij InnoConnect B.V.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

nvt

b) Communicatie

Na besluitvorming over deelname aan de ontwikkelcoöperatie zal de oprichting van de coöperatie publiekelijk worden gecommuniceerd. Ter ondersteuning van de communicatie wordt een interview voorbereid met vertegenwoordigers van de drie betrokken partijen.. Dit interview zal worden ingezet om het doel, de samenwerking en de maatschappelijke meerwaarde van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar breed onder de aandacht te brengen.

7. Vervolgstap

Na besluitvorming wordt de ontwikkelcoöperatie formeel opgericht. De coöperatie start met de uitvoering van de taken zoals vastgelegd in een plan van aanpak. Deze taken richten zich op het verder uitwerken van de technische en financiële haalbaarheid van de Multi Commodity Energy Hub Harselaar. De ontwikkelfase loopt van juni 2025 tot juni 2026. Aan het einde van deze periode vindt een go/no-go moment plaats, waarbij op basis van de uitgewerkte businesscase, governance en financiële consequenties de coöperatie een besluit neemt over het vervolgtraject.

Bij een positief besluit volgt een nieuw besluitvormingsmoment over de gemeentelijke rol en eventuele bijdrage in de realisatie- en exploitatiefase van de MCEH. Dit moment biedt ruimte voor heroverweging van betrokkenheid, financiering en strategische keuzes.

8. Bijlagen

1. Concept raadsbesluit Oprichting ontwikkelcoöperatie Multi Commodity Energy Hub (MCEH)
Harselaar

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J. van der Tak